

Z. Br.

Ignacy Baranowski - bibliotekarz i historyk

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 14/3, 576

1969

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Polsko-dworski. A więc „zasługuje on w pełni na przypomnienie jako współ-rówieśnik, a może niedoszły konkurent-dominikanin Knapskiego-jezuity”, pisze prof. Karaś.

Z. Br.

ŹRÓDŁA SŁOWNIKA POLSKIEGO DAWNEGO IGNACEGO WŁODKA

Pod takim tytułem ukazał się artykuł Franciszka Peplowskiego w tomie 27 za 1968 r. czasopisma „Slavia Occidentalis”. Na wstępie autor pisze, że badania nad polszczyzną okresu oświecenia spopularyzowały w ciągu ostatnich lat nazwisko Ignacego Włodka i jego dzieło *O naukach wyzwolonych w powszechności i szczególności* (Rzym 1780), przy czym uwagę badaczy przyciągały zwłaszcza poglądy Włodka dotyczące języka polskiego. Jak się okazało, należy on do czołowych przedstawicieli naszego oświecenia, walczących o czystość, prawa i rozwój języka ojczystego. Autor dodaje (s. 173), że „całokształt działalności Włodka przedstawił A. Cieński”; idzie tutaj o pracę: A. Cieński, *Ignacy Włodek jako krytyk i teoretyk literatury* („Rocznik Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich”, t. 5, Wrocław 1957, ss. 401—436)¹.

Do dzieła *O naukach wyzwolonych* Włodek dołączył, jak wiadomo, *Słownik polski dawny czyli zebranie słów dawnych zaniedbanych polskich z ich tłumaczeniem*². Na 137 dwuszpaltowych stronicach zawiera on ok. 6 tys. haseł. F. Peplowski zestawiał syntetycznie ok. 1/4 całego zasobu haseł tego *Słownika* z II wydaniem dzieła G. Knapskiego *Thesaurus polono-latino-graecum* [...], Kraków 1643. Z zestawienia tego wynika, że co najmniej w 98% Włodek bezpośrednio jest zależny od Knapskiego (tak samo zresztą ma się rzecz w wypadku jego poprzedników: dziełko W. Rzewnickiego *O nauce krasomowskiej w: Zabawki wierszopiskie i krasomowskie*, Poczajów 1762, zależne jest w 75% od Knapskiego, podobnie M. Dudzińskiego *Zbiór rzeczy potrzebniejszych do wydoskonalenia się w języku ojczystym służących*, Wilno 1776). Włodek jednak nie przepisuje zupełnie mechanicznie z Knapskiego. Peplowski stwierdza: „Poza wyborem i selekcją haseł wprowadził on mnóstwo innowacji w samej metodzie leksykograficznej” (s. 175).

Z. Br.

IGNACY BARANOWSKI — BIBLIOTEKARZ I HISTORYK

W nrze 11—12/1967 „Bibliotekarza” Hanna Delimat pisze o Ignacym Tadeuszu Baranowskim (1879—1917), pierwszym prezesie Związku Bibliotekarzy Polskich. I. T. Baranowski doktoryzował się w 1906 r., habilitował w 1916 r., od 1909 r. pracował w Bibliotece Ordynacji Krasińskich. Jest autorem szeregu prac z zakresu historii gospodarczej Polski, m. in. z dziejów rolnictwa i kwestii chłopskiej. Jego główne prace naukowe zestawione są w książce: M. Handelsman, *Historycy. Portrety i profile*. Warszawa 1937, ss. 127—129.

Z. Br.

¹ Może warto było dodać, że Włodkiem zajmowali się też i naukowcy w szerszym zakresie, i wymienić choćmy pracę: I. Stasiewiczówna, *Z początków teorii nauki. Ignacy Włodek i jego dzieło*. Wrocław—Warszawa—Kraków 1963 (por. recenzje w „Kwartalniku” nr 3—4/1964 i nr 4/1965).

² Słownik ten w całości przedrukowano w: *Ludzie Oświecenia o języku i stylu*. Opracowały: Z. Florczak i L. Pszczołowska, pod red. M. R. Mayenowej, t. 3, Warszawa 1958.